

Atvirlaiškis Jurgiui Baltrušaičiui, 1942-05-06, [iš Vilniaus - į Paryžių].

Mielas Jurgi, / Ar jau gavai iš Kauno žinią, kad Tavo knyga „Ašarų vainikas“ Kaune išėjo ir jau beveik išparduota?

Vilnius, 1942. V. 6

Mielas Jurgi [1],

Ar jau gavai iš Kauno žinią, kad Tavo knyga „Ašarų vainikas“ [2] Kaune išėjo ir jau beveik išparduota? Gražus leidinys ir skaitytojų pripažinimas — visuotinas. Tokios lyrikos mes dar neturėjome.

Mes per karą išlikome visi gyvi ir sveiki. Gyvename Vilniuje (Universitetas dar veikia). Krėvė [3] ir jo šeima — taip pat gyvi ir sveiki, gyvename tuose pačiuose namuose (jo adresas: Vilnius, Tauro g. 21—1). Stasį Šilingą [4] su žmona ir viena dukra išvežė rusai į Aziją — apie jį žinių neturime. Taip pat išvežė ir Stasį Putvinskį [5] su šeima. Kun. Mironas [6] — gyvas ir sveikas Kaune. Skipitis [7], Galvanauskas (Ern.) [8], Vailokaičiai [9] — Berlyne. Vacl. Sidzikas [10] gyvena taip pat kažkur Vokietijoje.

Literatūros laikraščio ar žurnalo jokio neleidžiame. Taip pat neturime Vilniuje rašytojų organizacijos. Knygų leidimą tvarko Valstybinė leidykla Kaune monopolinėmis teisėmis, turinti vokiečių komisarą ir 3 direktorius (Kniūkšta [11], Pryšmantas ir koks ten Petreikis). Knygų kol kas mažai tepasirodo. Aš turiu parašęs dvi naujas dideles dramas, bet jos kol kas dar turi pagulėti [12]. Iš mūsų artimesnių draugų, išskiriant minėtus du, karo metu mažai kas dar tenukentėjo. Taip pat ir Lietuva nuo karo veiksmų mažai tenukentėjo (žinoma, palyginti). Būtų gerai, kad parašytum, kaip tau sekasi? Vasarai žemės darbams važiuosi[u] į kaimą. Pavasaris pas mus labai vėlyvas, iki šiol šalta, žolės dar nėra. Geriausių linkėjimų Tau ir tavo šeimai nuo mūsų visų [13] ir nuo Krėvės šeimos.

Buč[iuo]lj[u].

Tavo Balys

KOMENTARAI

- [1] Jurgis Baltrušaitis (1873-1944), poetas, diplomatas. Nuo 1939 m. Lietuvos pasiuntinybės Prancūzijoje patarėjas.
- [2] Jurgis Baltrušaitis, Ašarų vainikas, Kaunas: Valstybinė leidykla, 1942. Tai pirma eilėraščių rinkinio dalis. Anta dalis tuo metu liko rankraštyje.
- [3] Vincas Krėvė-Mickevičius (1882-1954), rašytojas, VU profesorius. Vinco Krėvės-Mickevičiaus šeima: Rebeka Karak (tarp 1850 ir 1910 -?), žmona, Ona Aldona Krėvaitė (1914-2005), dukra.
- [4] Stasys Šilingas (1885-1962), teisininkas. 1941 m. birželio 14 d. TSRS okupacinės valdžios suimtas, išvežtas į nelaisvę - Krasnojarsko krašto lagerius. Suimtos ir išvežtos kartu buvusios žmona Emilija Bytautaitė-Šilingienė (1889-1943) ir dukra Raminta Šilingaitė (1921-1944), nuo bado ir šalčio mirusios Sibire.
- [5] Stasys Putvinskis (Pūtvis) (1898-1942), agronomas, žemės ūkio ministras, šaulys. Prasidėjęs Antrajam pasauliniam karui, 1941 m. birželio mėn. su kitais kalniais išvežtas į Rusiją, kur ir mirė kalėjime. Žmoną Dariją Pūtviene su dukterimis Julija, Aleksandra ir sūnumi Rimantu bolševikai suėmė 1941 m. birželio 14 d. ir išvežė į Altajaus kraštą, o 1942 m. ištėmė į Lenos žiočių salą - Mostachą. Žmona su vaikais po tremties į Lietuvą grįžo tik 1956 m.

- [6] Vladas Mironas (1880–1953), kunigas, Ministras Pirmininkas (1938–1939). 1940 m. rugsėjo 12 d. – 1941 m. birželio 23 d. kalintas Alytaus NKVD areštiniėje ir Kauno sunkiujų darbų kalėjime. Karo metus praleido savo ūkyje prie Daugų – Bukaučiškėse, kur buvo Daugų parapijos vikaras.
- [7] Rapolas Skipitis (1887–1976), teisininkas, advokatas. 1940 m. birželio mėn. emigravo į Vokietiją. Berlyno lietuvių sąjungos pirmininkas (1941–1945 m.).
- [8] Ernestas Galvanauskas (1882–1967), inžinierius, 1939–1940 m. Lietuvos finansų ministras. Boševikams okupavus Lietuvą, pasitraukė į Klaipėdą. 1941 m. nacių ištremtas į Reicho gilumą.
- [9] Jonas Vailokaitis (1886–1944), Lietuvos nepriklausomybės akto signataras, finansininkas. Prasidėjęs sovietų okupacijai, 1940 m. liepos 3 d. pasitraukė į Vokietiją.
Juozas Vailokaitis (1880–1955), kunigas, leidėjas, verslininkas, bankininkas. Lietuvą užėmus Raudonajai Armijai, 1941 m. birželio 14 d. ištremtas į Rusijos Altajaus kraštą. Į Lietuvą grįžo 1953 m.
- [10] Vaclovas Sidzikauskas (1893–1973), teisininkas, diplomatas. 1941 m. vasario mėn. nelegaliai persikėlė į Vokietiją. Už Vokietijos pralaimėtą Klaipėdos bylą ir kitą antinacinę veiklą buvo suimtas ir dvejus metus kalėjo Soldau bei Osvencimo koncentracijos stovyklose. Vėliau gyveno Berlyne.
- [11] Antanas Kniūkšta (1892–1983), knygų leidėjas, vienas iš „Sakalo“ knygų leidimo bendrovės steigėjų.
- [12] Balys Sruoga užsimena apie dramą *Apyaušrio dalia* (parašyta 1941 m.) ir *Kazimieras Sapiega* (baigta rašyti 1941 m. pirmosiomis hitlerinės okupacijos dienomis).
- [13] Sruogų šeima: Balys Sruoga (1896–1947), rašytojas, VU profesorius, Vanda Sruogienė (1899–1997), istorikė, Vilniaus kunigaikštienės Birutės gimnazijos direktorė, Dalia Sruogaitė (1925–2015), Vilniaus kunigaikštienės Birutės gimnazijos mokinė.